

Læs og reflekter: En helhedsorienteret fraværsforståelse giver skolen flere handlemuligheder

Siden 2013 har der været en stigning i danske skoleelevers fravær. Flere og flere elever har mere end 10 % fravær og går glip af meget, både fagligt og socialt. De høje fraværstal rummer både elever med periodevist fravær og elever, der slet ikke kommer i skole.

Fravær kan have store konsekvenser for eleven. Det kan bl.a. øge risikoen for at droppe ud af uddannelser senere i livet og ikke komme ind på arbejdsmarkedet som voksen. Det er derfor et emne, der fylder meget blandt fagpersoner på skoleområdet, og mange kommuner og skoler er i gang med forskellige indsatser for at forebygge og håndtere fravær på nye måder.

Hvad kan skolen gøre?

Tidligere har indsatserne mod skolefravær ofte handlet om eleven selv. Der har været fokus på, hvad eleven bør ændre på, eller hvad man skal gøre med eleven. De andre elever kommer jo i skole, så man har tænkt, at der er noget galt med dem, der ikke kommer.

De seneste år har fokus dog ændret sig, og man er blevet mere optaget af den kontekst, eleven bliver væk fra. Hvad er det, der gør det svært for eleven at komme? De allerfleste elever vil gerne være en del af skolens fællesskab, så hvordan kan man som skole arbejde for stærke fællesskaber, hvor alle har en plads?

Forskning viser, at der kan være en sammenhæng mellem skolefravær og oplevelsen af et utrygt læringsmiljø, ensomhed og mange typer af overgangssituationer. Derfor giver det god mening at være nysgerrig på, hvordan skolens rammer og fællesskaber kan støtte op om de elever, der har begyndende fravær. Uanset hvad årsagen er, er det skolen, der har mulighed for at ændre på rammerne, så elevens trivsel, deltagelse og tilstedeværelse i skolen kan øges.

Fraværet er barnets løsning på et problem

I en helhedsorienteret fraværsforståelse er udgangspunktet, at fravær opstår i en kontekst og derfor ikke kan løses ved kun at fokusere på eleven, og at det udvikler sig over tid. Når man arbejder ud fra en helhedsorienteret fraværsforståelse, vil man altid forsøge at forstå, hvad der er elevens grund til ikke at komme i skole eller til ikke at deltage i skolens fællesskaber. Fraværet er ikke selve problemet, men det er elevens løsning på et problem. De voksnes opgave er at være nysgerrige på, hvilket problem barnet løser ved ikke at komme eller ved at trække sig mentalt fra undervisningen, og deres opgave er også at inddrage eleven i at komme frem til mulige løsninger.

Hvad er det, eleven oplever? Er fraværet en reaktion på et problem i klassens undervisningsmiljø? Er der noget i de voksnes tilgang til børnene eller undervisningen, der bør ændres? Er der noget i de fysiske rammer? Har skolens rammer og pædagogik blik for det, der kan være svært derhjemme? Der er mange forhold, man kan være nysgerrig på, og ved at inddrage eleven kan man blive klogere på, hvilket problem eleven løser ved at være fraværende.

Refleksionsspørgsmål

Læs teksten hver for sig, og drøft derefter nedenstående spørgsmål sammen:

- Hvad er det mest betydningsfulde for dig, når du læser teksten?
- Hvordan er fraværforståelsen på jeres skole – er den primært individorienteret eller er den helhedsorienteret? Reflekter gerne over et konkret eksempel, hvor en elev er fraværende.
- Hvilke begrundelser kan der være for at se fravær på en ny måde?
- Hvad vil det kræve i praksis at arbejde ud fra en helhedsorienteret fraværforståelse?